

Frivillighetsregisternemnda

Vedtak i Frivillighetsregisternemnda 27. mars 2019

Sak

2018/0239 Coalition for Epidemic Preparedness Innovations (CEPI) - org.nr. 917 687 811 – Klage på vedtak om å nekte registrering av nye vedtekter

Til stede: Leder Elisabeth Wittemann, Åse Gustavsen, Ingjald Sørhøy, Bernard Enjolras, Stian Slotterøy Johnsen

Sakens bakgrunn

Coalition for Epidemic Preparedness Innovations (CEPI eller klager) søkte i registermelding 9. april 2018 om å få registrert nye vedtekter i Frivillighetsregisteret.

Frivillighetsregisteret avslo registermeldingen 13. april 2018. Avslaget var begrunnet med at det etter de nye vedtektene var uklart om enheten er en forening. Det ble i den forbindelse vist til at avviklingsbestemmelsen i de nye vedtektene legger opp til at eventuelle gjenværende eiendeler fordeles til de respektive investorene i foreningen, og at dette er i strid med at en forening etter sin art er et selveiende rettssubjekt.

Frivillighetsregisterets vedtak ble påklaget 14. mai 2018, litt over en uke etter at klagefristen gikk ut. Frivillighetsregisteret fant imidlertid at særlige grunner gjorde det rimelig å realitetsbehandle klagen, jf. forvaltningsloven § 31 første ledd bokstav b.

Klager anfører at Frivillighetsregisteret har misforstått innholdet i vedtektene, og at vedtektene riktig forstått er i samsvar med foreningsretten. Etter klagers vurdering er ikke foreningsretten til hinder for at støttemidler som er gitt under forutsetning av at den skal brukes av foreningen, tilbakebetales støttegiverne ved oppløsning. Klager anfører at også reelle hensyn taler for at CEPI bør kunne vedtektsfeste en slik avviklingsregulering.

Frivillighetsregisteret har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 20. juli 2018 til Frivillighetsregisternemnda.

Klager sendte inn ytterligere merknader i saken 31. august 2018. Klager viser her til at det ikke er riktig å foreta en identifikasjon mellom CEPIs medlemmer og støttegivere til CEPI. Klager har videre vist til at det i en forening som CEPI, som utelukkende drives med støttemidler og hvor slike støttemidler kun brukes til

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

utdeling til prosjekter i tråd med formålet, fremstår lite treffende å likestille utbetaling av gjenværende støttemidler med tilbakeføring av overskudd eller kapitalandel. Det vises til merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

Det følger av frivillighetsregisterloven § 6 andre ledd at vedtekter til en forening kan registreres i frivillighetsregisteret. Vedtektene skal i så fall som et minimum, inneholde opplysninger om enhetens navn, formål, årsmøte, styre og valg til styre, vedtektsendringer og opphør.

Fristen for å klage på Frivillighetsregisterets vedtak er tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til parten, jf. forvaltningsloven § 29 tredje ledd.

Selv om klagefristen oversittes, kan klagen tas under behandling såfremt «det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd», jf. forvaltningsloven § 31 første ledd bokstav b. Ved vurderingen av om klagen bør tas opp til behandling, skal det legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre.

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Frivillighetsregisternemndas vurdering

CEPI sin klage gjelder Frivillighetsregisterets vedtak 13. april 2018 om å nekte registrering av vedtekter i Frivillighetsregisteret.

Klagefristen utløp 4. mai 2018, som er tre uker etter at vedtaket ble sendt elektronisk og gjort tilgjengelig for klager. Klagen ble fremsatt 14. mai 2018. Frivillighetsregisteret mener det foreligger særlige grunner som gjør det rimelig at klagen tas til behandling. Det er vist til at saken reiser prinsipielle spørsmål beheftet med noe tvil, og videre at Frivillighetsregisteret ønsker å tilføye nye momenter til sitt vedtak. I tillegg vises det til at fristoversittelsen er kort.

Frivillighetsregisternemnda har kommet til at klagen kan behandles selv om klagefristen er oversittet, og slutter seg til Frivillighetsregisterets begrunnelse. Nemnda tilføyer også at en endring av vedtaket heller ikke vil være til skade eller ulempe for andre, jf. forvaltningsloven § 31 andre ledd.

Frivillighetsregisterloven § 6 andre ledd åpner for at en forening «kan» registrere vedtektene sine i Frivillighetsregisteret. Dersom foreningen ønsker å bruke registreringsretten, må minstekravene for vedtekter i § 6 andre ledd andre punktum være oppfylt, og vedtektene må etter sitt innhold være i tråd med den ulovfestede foreningsretten.

I forarbeidene til frivillighetsregisterloven, NOU 2006: 15 s. 32, står det blant annet om foreninger:

«Det er endelig et karaktertrekk ved foreninger at de ikke har eiere – foreningen er *selveiende*. Dette har foreningene til felles med stiftelsene, jf. pkt. 3.6.4.3. Dette innebærer at det i foreninger ikke er adgang til å tilbakeføre overskudd eller kapitalandel til noen – verken medlemmene eller andre. Dette gjelder både under den løpende drift (forbud mot utdeling av avkastning), ved utmelding og oppløsning. Dette er det sentrale kriterium for å skille mellom foreninger og selskaper. I selskaper, som har eiere, er det typisk en adgang til å tilbakeføre avkastning og overskudd til disse.»

De ytre rammene for organisasjonsformen forening er knyttet til hvem som har eierbeføyelser over organisasjonens netto formue, se også Woxholt, Foreningsrett – med samvirkeloven, 3. utg. 2008, s. 55-56, hvor han skriver:

«Imidlertid må det stilles ett *negativt krav* som vil være avgjørende for sontringen mellom foreninger og selskaper. I norsk rett kan denne grensen trekkes med utgangspunkt i en vurdering av om deltagerne kan disponere over sammenslutningens formue eller ikke. Det negative krav består da i at medlemmer av en forening, i motsetning til selskapsdeltagere, ikke kan beslutte å likvidere sammenslutningen og dele dens nettoformue.»

I de nye vedtektene punkt 15 fremgår følgende om fordeling av eiendeler dersom foreningen oppløses:

«15.2 Ved likvidasjon eller oppløsning skal alle eiendeler i CEPI-foreningen som er gjenværende etter tilfredsstillelse av foreningens gjeld og øvrige forpliktelser, fordeles forholdsmessig til de respektive investorer beregnet pro rata basert på hver Investors samlede overførte midler til CEPI-foreningen i forhold til de samlede midler som er overført til CEPI-foreningen av alle investorer.»

CEPI har opplyst at begrepet «investorer» ikke skal forstås i ordets tradisjonelle betydning, som impliserer eierbeføyelser, men er benevnelsen på foreningens støttegivere. Frivillighetsregisternemnda bemerker at begrepsbruken ikke har noen avgjørende betydning for vurderingen.

Frivillighetsregisternemnda forstår vedtektene slik at ved oppløsning eller likvidasjon skal CEPIs midler tilbakeføres/overføres til andre (investor/støttegiver) enn til CEPIs formål. Dette innebærer etter nemndas vurdering, at CEPI ikke er en selveiende forening idet medlemmene kan disponere over sammenslutningens netto formue. At klager mener at eventuelle gjenværende midler bare skal benyttes av støttegiverne i tråd med CEPIs formål, endrer ikke nemndas vurdering. Dette fremgår heller ikke av vedtektene.

Frivillighetsregisternemnda har etter dette kommet til at vedtektene er i strid med foreningsretten og de kan ikke registreres i Frivillighetsregisteret.

Konklusjon

Frivillighetsregisternemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Frivillighetsregisterets vedtak stadfestes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk